

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของบริษัทที่มีการวางแผนภาษีและความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่าของกิจการ โดยวัดค่าการวางแผนภาษีจาก ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET ซึ่งการวัดค่าการวางแผนภาษีที่แตกต่างกันนี้จะสะท้อนถึงรูปแบบและวิธีการวางแผนภาษีที่ต่างกัน โดยค่า ETR เป็นตัววัดการวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี แต่ค่า TAX/CFO และ TAX/ASSET เป็นตัววัดที่ครอบคลุมถึงการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง

ผลการวิจัย ในส่วนแรกพบว่าโครงสร้างการถือหุ้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการวางแผนภาษีที่แตกต่างกัน โดยเมื่อเปรียบเทียบโครงสร้างการถือหุ้นที่มีผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม กับโครงสร้างการถือหุ้นที่มีการกระจายการถือหุ้น ไม่มีความแตกต่างกันในการวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชีที่วัดจากค่า ETR แต่โครงสร้างการถือหุ้นที่มีผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมมีการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง ซึ่งวัดจากค่า TAX/CFO มีค่าสูงกว่าโครงสร้างการถือหุ้นที่มีการกระจายการถือหุ้น

จากการเปรียบเทียบบริษัทครอบครัวกับบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัว ไม่มีความแตกต่างกันในการวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชีที่วัดจากค่า ETR แต่บริษัทครอบครัวมีการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง ซึ่งวัดจากค่า TAX/CFO และ TAX/ASSET มีค่าต่ำ มากกว่าบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทครอบครัว และเมื่อเปรียบเทียบเฉพาะในกลุ่มบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นที่มีผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม บริษัทครอบครัวมีการวางแผนภาษีทั้งที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี ซึ่งวัดจากค่า ETR มีค่าต่ำ และที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง ซึ่งวัดจากค่า TAX/ASSET มีค่าต่ำ มากกว่าบริษัทรัฐบาล

จากการเปรียบเทียบบริษัทต่างประเทศกับบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทต่างประเทศ ไม่มีความแตกต่างกันในการวางแผนภาษีที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชีที่วัดจากค่า ETR แต่บริษัทต่างประเทศมีการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง ซึ่งวัดจากค่า TAX/ASSET มีค่าต่ำ มากกว่าบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทต่างประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบเฉพาะในกลุ่มบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นที่มีผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม บริษัทต่างประเทศไม่มีความแตกต่างกับบริษัทครอบครัวและบริษัทรัฐบาลในการวางแผนภาษีทั้งที่ทำให้กำไรทางภาษี

ลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชีที่วัดจากค่า ETR และที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลงที่วัดจากค่า TAX/CFO และ TAX/ASSET

จากการเปรียบเทียบบริษัทรัฐบาลกับบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทรัฐบาล บริษัทรัฐบาลไม่มีการวางแผนภาษีทั้งที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชีและที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง ซึ่งวัดจากค่า ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET ที่มีค่าสูง มากกว่าบริษัทอื่นที่ไม่ใช่บริษัทรัฐบาล และเมื่อเปรียบเทียบเฉพาะในกลุ่มบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นที่มีผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุม บริษัทรัฐบาลไม่มีการวางแผนภาษีทั้งที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี และที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง ซึ่งวัดจากค่า ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET ที่มีค่าสูง มากกว่าบริษัทต่างประเทศและบริษัทรัฐบาล

โดยสรุปจากงานวิจัยครั้งนี้พบว่าบริษัทที่มีกลุ่มครอบครัวเป็นผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมจะมีการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง สูงกว่าโครงสร้างการถือหุ้นลักษณะอื่น แต่บริษัทที่มีรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจควบคุมไม่มีการวางแผนภาษีทั้งที่ทำให้กำไรทางภาษีลดลงแต่ไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี และที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง ซึ่งสามารถอธิบายผลการวิจัยที่ได้ว่าบริษัทครอบครัวมีความสอดคล้องกันของผลประโยชน์ (Alignment of Interests) ระหว่างผู้ถือหุ้นกับผู้บริหาร ประกอบกับสามารถติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มเครือญาติกัน โดยอาศัยช่องทางอื่น นอกเหนือจากรายงานทางการเงิน บริษัทจึงไม่มีแรงกดดันในการที่จะต้องรายงานกำไรทางบัญชีให้เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้บริษัทครอบครัวมีแรงจูงใจในการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง สูงกว่าบริษัทที่มีโครงสร้างการถือหุ้นลักษณะอื่น แต่บริษัทรัฐบาลไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจเพื่อต้องการกำไรสูงสุด จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการวางแผนภาษี

นอกจากนี้พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ย ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET ต่ำที่สุด และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ย ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET สูงที่สุด เนื่องจากอุตสาหกรรมเกษตรเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศ รัฐบาลจึงมีนโยบายให้การส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างมาก แต่สำหรับอุตสาหกรรมบริการเป็นกลุ่มที่มีต้นทุนในการดำเนินงานต่ำ จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายภาษีสูงมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

ในส่วนที่ 2 ผลการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษี กับมูลค่าของกิจการ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการวางแผนภาษีที่ทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีลดลงนั้น เป็นรายการที่เกิดขึ้นเป็นการชั่วคราว และกำไรที่เกิดจากการประหยัดภาษีไม่ได้มาจากการดำเนินธุรกิจของบริษัท นอกจากนี้การวางแผนภาษีไม่สามารถประมาณค่าผลกระทบที่เกิดขึ้นได้อย่างแน่ชัด ทำให้นักลงทุนไม่ค่อยให้ความสนใจกับข้อมูลนี้มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับตัวเลขกำไรทางบัญชีที่ปรากฏใน

งบกำไรขาดทุน จึงทำให้การวางแผนภาษีไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าของกิจการ อย่างไรก็ตาม การที่ผลการทดสอบไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีมูลค่าของกิจการนั้น อาจเป็นปัญหาที่มาจากความผิดพลาดในการวัดค่าการวางแผนภาษี หรือการทดสอบอาจไม่มีอำนาจของการทดสอบ (power of the test) เพียงพอ จึงทำให้ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

4.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

ข้อจำกัดของงานวิจัยฉบับนี้มีหลายประการ การนำผลงานวิจัยครั้งนี้ไปใช้อ้างอิงควรเป็นไปด้วยความระมัดระวังภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ ดังนี้

1. การวัดค่าการวางแผนภาษี เช่นเดียวกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวางแผนภาษีที่ผ่านมา คือไม่มีตัววัดค่าของการวางแผนภาษีที่มีความถูกต้องแน่ชัด เนื่องจากการวางแผนภาษีมักมีวิธีการที่สลับซับซ้อน รูปแบบและวิธีการในการวางแผนภาษีเป็นข้อมูลที่ไม่มีการเปิดเผย รวมทั้งผลกระทบจากการวางแผนภาษีไม่สามารถวัดได้เป็นตัวเลขที่ชัดเจน และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนภาษีที่ผ่านมา พบว่างานวิจัยจำนวนมากวัดค่าการวางแผนภาษีจากค่า ETR โดยงานวิจัยฉบับนี้ได้ใช้ค่า ETR เป็นตัววัดค่าการวางแผนภาษีด้วย และได้เสนอตัววัดค่าการวางแผนภาษีอื่นเพิ่มเติม ซึ่งสะท้อนพฤติกรรมของการวางแผนภาษีที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลงานวิจัยให้มากยิ่งขึ้น

2. การเก็บข้อมูลโครงสร้างการถือหุ้น เนื่องจากไม่สามารถค้นหาข้อมูลผู้ถือหุ้นที่แท้จริงที่มีความถูกต้องแน่ชัดได้ ทำให้ไม่สามารถวัดค่าโครงสร้างการถือหุ้นจากตัวเลขเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นได้ ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ตัวแปรเทียบ (0, 1) เป็นตัววัดค่าลักษณะของผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจในการควบคุม

3. ข้อมูลทั้งหมดที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลจากรายงานทางการเงิน และข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่มีการเผยแพร่สู่สาธารณะเท่านั้น หากมีรายละเอียดข้อมูลจากแบบแสดงรายการภาษีของบริษัทเพิ่มเติม จะทำให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการวัดค่าการวางแผนภาษี หรืออำนาจของการทดสอบ (power of the test) ไม่เพียงพอ อาจทำให้ผลงานวิจัยมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อน

4.3 ทิศทางของงานวิจัยในอนาคต

จากข้อจำกัดและผลการวิจัยข้างต้น จึงควรที่จะทำการศึกษาเพิ่มเติมถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการวางแผนภาษี ดังนี้

1) เนื่องจากการวางแผนภาษีเพื่อทำให้ค่าใช้จ่ายภาษีลดลงนั้น มีทั้งการทำให้กำไรทางภาษีลดลงโดยไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี และทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง

ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนภาษีจึงควรพิจารณาตัววัดที่ครอบคลุมการวางแผนภาษีทั้ง 2 รูปแบบ

2) จากการที่ประเทศไทยยังไม่มีการบังคับใช้วิธีการบัญชีภาษีเงินได้รอตัดบัญชี แต่มีบางบริษัทได้นำวิธีการบัญชีนี้มาใช้ก่อน จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาว่าบริษัทที่เลือกใช้วิธีการบัญชีที่แตกต่างกันมีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันหรือไม่

3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีภาษีในประเทศไทยนั้นยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด จึงเห็นว่างานวิจัยทางด้านนี้มีความสำคัญอย่างมากที่จะเป็นข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงกฎหมายภาษีและระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีภาษี

4) งานวิจัยในต่างประเทศได้มีการศึกษาถึงผลกระทบจากการประกาศใช้กฎหมายภาษีหลายฉบับ ซึ่งเห็นว่าในประเทศไทยควรที่จะได้มีการศึกษาถึงผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการออกหลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติต่างๆ ทางด้านภาษี รวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังจากการประกาศใช้กฎหมายภาษี ทั้งผลกระทบทางด้านความพึงพอใจ และผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและการลงทุน เช่น การวางแผนทางปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดราคาโอน (Transfer Pricing) กฎหมายภาษีมรดก เป็นต้น

5) งานวิจัยในอนาคตควรที่จะได้มีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เช่น บริษัทที่มีความสัมพันธ์กับการเมือง ผู้ถือหุ้นเป็นผู้ที่มีชื่อเสียง เป็นบุคคลสำคัญ หรือมีอิทธิพล เป็นต้น ซึ่งคาดว่าปัจจัยเหล่านี้ น่าที่จะมีความสามารถในการอธิบายพฤติกรรมกรรมการวางแผนภาษีเพิ่มเติม